

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 71

ЛИСТОПАД • NOVEMBER 2019 • Nr. 22 (3026)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ У МОЄМУ ЖИТТІ

В документах і описах, відповідно до віднайдення мощів св. Йосафата в Білій Підляській у 1915 р., згадується часто про роль у цій події п. Федора Заяця. Тому вважаємо корисним подати особисті спомини п. Ф. Заяця, як він їх оформив у 1946 р. і надрукував циклостильно в Мюнхені-Міттенвальді в 1946 р. у Бібліотеці «Християнського шляху», ч. 5.

В 350-ті роковини Берестейської Унії нехай буде мені вільно згадати першого нашого мученика за ту Унію – св. Йосафата, і мою участь у віднайденні його святих мощів та проголосити перед світом ті ласки, що їх я зазнав від Святого. Їх я не хочу промовчувати, поки живуть свідки, що можуть підтвердити ті ласки своїми зізнаннями.

Рим, Духовна семінарія св. Йосафата. Ікона священномученика в одному з приміщень. Світлив бр. Іван Вігор

Це писання присвячую їх Ексцеленції о. Олександрові Малиновському, Апостольському Адміністраторові Лемківщини. Автор.

ВІДНАЙДЕННЯ МОЩІВ СВ. ЙОСАФАТА

В перших днях вересня 1915 р. вертався я з російського фронту з-під Баранович на Білій Русі як старшина австрійської армії до запасного коша 80 п. п. у Пішнеклядані в Угорщині. Тому що залізниця по воєнних діях була ще не відбудована, я змушений подорожувати піхотою аж до Люблина (120 км.), бо туди доходили вже потяги. Разом зі мною йшли мої товариші: Слівінський Зигмунт, поляк, управитель школи у Стоянові і д-р Кагане Лев, єврей, адвокат у Львові.

Дорога випала нам через Білу Підляську. Прийшовши до міста Білої, години 6-ї вечором, застали ми там дві батареї австрійських мерзерів, які переїздили з-під Берестя Литовського на інший відтинок фронту.

Продовження на 4 стор. ▼

XI

FOR NOTHING WILL BE IMPOSSIBLE WITH GOD

20 квітня 1945 року війська союзників назавжди звільнили Штутгарт від нацистської нечисті. 7-а армія США спільно з 1-ю французькою армією швидко взяли під контроль Штутгарт. Серед звільнених були й українські робітники, яких насильно вивезли на працю до Вюртембергу. Деякі з них дали згоду на повернення додому, але майже ніхто з них не побачив рідної України, на них чекали обійми тодішнього «руського міра» у вигляді каторжних робіт у Сибіру. Частина українців залишилася в американській окупаційній зоні, де для них американською військовою адміністрацією були створені табори для переміщених осіб.

Як свідчать архівні документи дієцезії Ротенбург-Штутгарт, початком регулярного українського парафіяльного життя слід вважати повоєнний період. У двох таборах для перемі-

щених осіб – Людвігсбург та Штутгарт-Цуффенгаузен – у 1945–1950 роках існували українські душпастирства. Регіон Штутгарт став місцем дислокації численних підрозділів армії США. До української громади в Штутгарті в різні роки входили і нині входять військовослужбовці Армії США українського походження разом з членами їх сімей...

У 2019 році до Штутгарту прибула американська родина Мікельсен. Вони родом зі штату Монтана, належать до Української Греко-Католицької Церкви, але, на жаль, не володіють українською мовою. У родині було двоє дітей: хлопчик та дівчинка. А нещодавно пані Христина Мікельсен народила ще двійню. Родина Мікельсен регулярно відвідує українську церкву в Штутгарті, а ще запрошують на Святі Літургії своїх близьких та знайомих.

Продовження на 2 стор. ▼

FOR NOTHING WILL BE IMPOSSIBLE WITH GOD

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Містер Едвард Мікельсен звернувся до отця-пароха Романа Врущак з проханням похрестити немовлят згідно українського греко-католицького обряду, але на англійській мові. До вирішення цього завдання долучилися члени Церковної ради і громадянин США дяк Стефан Карабін. Було вирішено запросити до Штутгарту англійського українського священника та підготуватися до двомовної Літургії, були підготовлені канонічні тексти англійською мовою.

20 жовтня до Штутгарту на запрошення української громади прибув ієрей Атанасій Маквей з Риму. Отець Атанасій народився у провінції Вінніпег у Канаді, здобув звання доктора церковної історії, нині служить

у Римі, а на великі свята виїжджає до Лондона. Батько отця Атанасія має ірландське походження, а мама родом з України з Заліщицького району Тернопільської області.

На Святу Літургію до Штутгарту прибули численні американські гості. Співслужили отці Роман Врущак та Атанасій Маквей, дякували Стефан Карабін та Єгор Парсяк. **У своїй проповіді на двох мовах отець Атанасій наголосив:** «Ісус творив чудеса, щоб перші апостоли, а згодом і ми, зрозуміли, що кожний аспект нашого життя знаходиться під Його проводом. Спаситель порадив рибалкам прибути до глибин Галилейського моря та закинути свої сіті в те місце, де вони ніколи не шукали рибу. Тут символічно бачимо, що апостоли були по-

слані до всіх кінців Землі і як каже Псалом "по всій Землі залунав їх голос, на край світу їхні слова". Слуга Божий Іван Павло II часто звертався до цьо-

го вірша, щоб ми відчули глибину Віри Христової. Того, хто Христа не знає, треба спасти, і кожен з нас, якщо ми дійсно Його учні, покликаний переда-

ти на різних мовах слово Боже, що перебуває в наших душах...».

Після Божественної літургії відбувся обряд хрещення на англійській мові. До християнства долучилися маленькі Анна та Катерина Мікельсен.

Родина Мікельсен частувала всіх святковими півметровими тортами, зробленими за американськими рецептами.

Отець Атанасій Маквей був дуже задоволений своєю візитацією до Штутгарту та відзначив: «Щиро вам дякую! Отець Роман та вірні так щиро мене тут приймали, що я буду тримати вас усіх у своєму серці та молитві назавжди».

Для «ХГ» Дмитро Мірецький, Штутгарт. С-ни: Єгор Парсяк та Юрій Пінський

ХГ

КОСТЕЛ ПУСТИЛИ З МОЛОТКА! ЗА ЦІНОЮ... «АЙФОНА»

Багато українців пережили шок, коли після введення електронних декларацій майнового стану дізналися, що деякі наші нардепи, крім мільйонів доларів, фешенебельних маєтків, десятків норкових шуб, володіють ще й... капличками і церквами. Тобто тим, що купувати-продавати, за визначенням, не можна, бо йдеться про святині.

Тобто стільки, скільки коштує смартфон-«айфон» десятої моделі, по якому розмовляють круті наші мажори. Придбав костел 46-річний підприємець із Дніпра Сергій Соболев, який спеціалізується на купівлі нерухомості, торгівлі тютюновими, продуктовими виробами тощо.

Свою святиню магерівські римо-католики зве-

ли понад чотири століття тому, у далекому 1595-му. У 1914 році, під час Першої світової війни, костел Пресвятої Трійці зазнав суттєвих руйнувань, але через два десятиліття його реставрували і ще раз освятили. Нове випробування чекало на храм після приходу «других совітів». Радянське керівництво скасувало колишній статус цієї будівлі як культурної

пам'ятки, розпорядилося віддати костел під склад. З часом тут розмістили виробничі площі львівських філій «Біофізприладу», «Полярону». Там, де колись лунали молитви, було чути шум токарних і фрезерних верстатів. Спочатку у духовній обителі виготовляли новорічні гірлянди, а згодом – компоненти до лазерної техніки для військових потреб.

Приблизно 15 років тому магерівське відділення «Полярону» закрили. Його приміщення з відремонтованою покрівлею передали на баланс селищної ради. Кілька разів від римо-католицьких ієрархів до місцевих депутатів надходили заяви з проханням передати костел і плеканію, що неподалік, у власність їхньої дієцезії.

Продовження на 3 стор. ▼

Яким же було здивування співвітчизників, коли почули, що кілька днів тому регіональне відділення Фонду держмайна у Львівській, Закарпатській та Волинській областях через систему тендерних закупівель ProZorro реалізувало на аукціоні незвичний лот – колишній костел у селищі Магерові Жовківського району на Львівщині.

Унаслідок покрокового зниження стартової ціни, яка становила 528 тис. 509 грн. 50 коп, за цю культурну споруду виручили... 30 тис. 285 грн. 10 коп.

КОСТЕЛ ПУСТИЛИ З МОЛОТКА! ЗА ЦІНОЮ... «АЙФОНА»

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

Однак народні обранці не погоджувалися: казали, що будинок священника знадобиться для потреб селищної громади. Клопотання двічі відхиляли.

«Я намагався перекопати своїх колег, що костел слід передавати вірянам разом з плебанією, адже йшлося про єдиний ансамбль», – розповів кореспонденту «Високого Замку» місцевий депутат Богдан Кожушко. — Хотілося, щоб у цій святині було життя, щоб вона відродилася. Але до моєї думки не прислухалися. І це мало плачевні наслідки».

У Магерові обурюються, що святиню пустили з молотка, не поцікавившись думкою місцевих жителів. Нещодавно ФДМУ надіслав у селищну раду листа, чи можна виставляти на торги тутешній гуртожиток. А от про запит щодо можливості продажу костелу не чув ніхто. Не було ні оголошень про це, ні громадських слухань. Дивно, що селищна влада ніяк не завадила продажу цього цінного об'єкту культурної спадщини на підвідомчій території...

На захист костелу Пресвятої Трійці виступила група патріотів рідного села, хоча й належать вони до інших релігійних конфесій.

Ці люди вирішили повернути костелу статус історичної пам'ятки, внести його до Переліку об'єктів культурної спадщини – щоб храм перебував під охороною держави. Попри інертність сільського керівництва, волонтери організували збір коштів серед жителів Магерова – передані ними 16 тисяч 252 грн. пішли на оплату облікової документації, своєрідного паспорта костелу. За виготовлення цих паперів взялися працівники Державного історико-архітектурного заповідника у м. Жовківі. Однак завершити справу не встигли. Поки науковці готували документи, чиновники із Фонду держмайна встигли провести аукціон. Зробили це, незважаючи на прохання львівської ОДА призупинити приватизацію костелу.

Дніпровський підприємець Сергій Соболев вважає, що зробив вдале придбання, хоча ще не вирішив, як ним скористається. Одне ясно: перед аукціоном добре вивчав об'єкт. Бо коли до переможця торгів подзвонила Оксана Кукурудза і, не приховуючи своїх переживань, поцікавилася, як цей бізнесмен зі сходу думає використовувати храм у західному регіоні,

всього за 25 км від українсько-польського кордону, новий власник костелу (судячи з тону розмови – людина поміркована) уточнив: не за 25, а за 22 кілометри...

«Облаштовувати у культовій споруді якесь виробництво було би гріхом, – каже Оксана Кукурудза. — До того ж на цій території поховані священники, монахи. Порушувати їхній вічний спокій було би не по-християнськи... Нам важливо, щоб у Магерові зберегли цю історичну пам'ятку, щоб наше селище мало ще більшу туристичну привабливість».

Частина магерівців вважає продаж костелу на аукціоні незаконним, абсурдним. Вимагає скасувати результати торгів. Інша частина висловлює пропозицію перекупити його у бізнесмена Сергія Соболева: мовляв, кинули б ключ – і гроші знайшлися б. Можливо, коштами допомогли б римо-католики із сусідньої Польщі. Кого-кого, а їх найбільше повинно б зачепити за живе те, що десяток магерівських одновірців нині моляться у капличці на цвинтарі, а не у храмі Пресвятої Трійці, який розміняв п'яту сотню літ...

**Іван Фаріон,
«Високий замок»**

Думи мої...

НЕ ВИГАВКАЄТЬСЯ

Назвавшись слугами, нинішня владна верхівка поводить себе ніби царятя. І навіть думки не припускають, що з них можуть потім спитати. Нахабством і безвідповідальністю віє чи не від кожного управлінського рішення.

Заради бізнесових інтересів колишнього власника «Приватбанку» Ігоря Коломойського країна підставляється під дефолт. На угоду тому ж олігархові здаються позиції в економічному протистоянні з Москвою. В умовах бойових дій послаблюється армія. Згораються культурні та соціальні програми.

У бюджет закладають нечувані витрати на офісну обслугу президента й депутатів, а в учителів забирають мізерні надбавки. 28 мільярдів оборонних гривень передають для витрат на сумнівний розсуд Банкової. Вінцем антидержавницьких діянь, що межують зі злочинотворенням проти нинішнього і майбутнього країни, є форсовані наміри розпродати чорноземі, а також дилетантські «мирні ініціативи», які можуть спровокувати третій Майдан.

«Крові не буде. Я піду, якщо суспільство не захоче бачити мене президентом», – обіцяв очільник Банкової, не розуміючи: коли дійде до Майдану, від його волі вже нічого не залежатиме.

**Сергій Чирков, «Країна»,
цитуючи із статті
«Не вигавкається».
Подано за: Радіо Свобода**

АЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ ВИЗНАВ ПЦУ

Александрійський патріархат офіційно визнав автокефальну Православну Церкву України – патріарх Феодор II під час літургії вшанував митрополита Київського Епіфанія. Александрійський патріархат став першим серед старих патріархатів православного світу (після Константинополя, який надав Томос), що почав євхаристійне спілкування з ПЦУ. Александрія займає друге місце у диптиху православних Церков світу і, до речі, святкує Різдво, як і Вселенський патріархат, 25 грудня за новоюліанським календарем, що збігається з григоріанським. Це рішення стане потужним сигналом для всього православного світу. Адже багато інших помісних Церков вже заявляли, що будуть визначатись щодо свого ставлення до ПЦУ після того, як її визнають старі патріархати. Раніше вже Елладська православна Церква визнала ПЦУ. Грецька Церква займає 11 місце у диптиху православних Церков світу, але вона не є патріархатом. Релігійні експерти вказують, що Александрійський патріархат частково залежить від Греції, а тому його рішення слідом за Грецькою Церквою є досить логічним. Подібного кроку також можна очікувати від Єрусалимського патріархату. Серед автокефальних Церков, які можуть у найближчому майбутньому визнати ПЦУ, також називають Кіпрську, Румунську та Грузинську. (Збруч)

РПЦ РОЗРИВАЄ ВІДНОСИНИ З ГЛОВОЮ ЕЛЛАДСЬКОЇ ЦЕРКВИ

РПЦ припиняє євхаристійне спілкування з главою Елладської Православної Церкви. Відтепер патріарх Кірілл під час богослужінь не поминатиме архієпископа Атенського Ієроніма II. Про це розповів керівник відділу зовнішніх церковних зв'язків Московського патріархату митрополит Іларіон. «Це означає, що коли патріарх [Московський] буде звершувати богослужіння, він не поминатиме Атенського архієпископа, як він вже не згадує Константинопольського патріарха». Він пояснив, що позиція РПЦ пов'язана з рішенням Елладської Церкви визнати ПЦУ. Паломницький центр РПЦ оприлюднив на своєму сайті «чорний список» єпархій Елладської Церкви, «небажаних для відвідування паломниками з РПЦ». (Збруч)

ДОНЬКА СВЯЩЕННИКА УГКЦ – НОВИЙ ПОСОЛ КАНАДИ

Новим послом Канади в Україні стала фаховий дипломат Лариса Галадза. Вона замінить Романа Ващука, який відбув на цій посаді 5-річну каденцію. Лариса Галадза є донькою відомого греко-католицького священника з Канади Романа Галадзи, який є родом з Тернопілля. Додамо, що греко-католицька церква св. пророка Іллі у Бремтоні поблизу Торонто, де служить о. Роман Галадза, є парафією, яка дотримується юліанського церковного календаря (старого стилю) і служить взірцем дотримання східного (візантійського) обряду в діаспорній УГКЦ. (Leopolis.news)

В ІТАЛІЇ У м. САНРЕМО ЗАСНУВАЛИ ПАРАФІЮ УГКЦ

20 жовтня в м. Санремо, що лежить на Лігурійському узбережжі Італії, відбулося перше богослужіння в новозаснованій парафії Зішестя Святого Духа УГКЦ. Отець Іван Гобела, настоятель парафії, звернувся до присутніх українців зокрема такими словами: «Закликаю вас: любіть свою Церкву, не цурайтеся її, пам'ятайте, чийх батьків і якого народу ми є сини і доньки! Сьогодні Церква приходиться до вас, щоб вам послужити, тож ми повинні їй відповісти взаємністю: міцною і сильною вірою в нашого великого Бога. Будьте певні, що тут ви можете принести свої болі, плачі, тривоги, а також і радощі!». (Руслана Ткаченко для Департаменту інформації УГКЦ)

РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЦЕНТРИ УГКЦ

У кожній єпархії УГКЦ створюють реабілітаційні центри для учасників бойових дій. Про це повідомив Блаженніший Святослав. «Сьогодні в нашій Церкві активно опрацьовується ідея реабілітаційної допомоги учасникам бойових дій. Маємо цілу програму щодо підтримки українських захисників та закордонний досвід». (Новинарня)

ЕКОЛОГІЧНІ ПРИКРАСИ З ПОЛТАВИ

У Полтаві членкині Ліги греко-католицьких жінок, що діє при Свято-Троїцькому храмі УГКЦ, створили творчу майстерню з виготовлення різдвяних прикрас з натуральної сировини. Одна з лідерок полтавського осередку, п. Юля Бойчук впевнена, що творча майстерня об'єднає жінок парафії навколо спільної благодійної справи. Як і минулого року, полтавські жінки планують виготовити різдвяні прикраси та іграшки, які розповсюдять на парафіяльному благодійному ярмарку. Виручені кошти спрямують на благодійні цілі. У 2016 році родина очільника полтавської ради Лицарів Колумба Євгена Хайлова створила біля Полтави приватну сироварню «Felicità» та виготовляє сири та різну молочну продукцію відмінної якості. У 2017 році молодіжна спільнота «Українська молюдь – Христіві» започаткувала миловаріння та випускає екоміло «Дзига». (Інформаційна служба Бюро УГКЦ з питань екології)

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ У МОЄМУ ЖИТТІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

25.11.1963 р. у присутності Папи Павла VI, Патріархів, Кардиналів та Ієрархії нашої Церкви на чолі з її Главою Блаженнішим Йосифом Сліпим, відбулося богослужіння у візантійському обряді, а відтак мощі св. Йосафата були покладені в Базиліці св. Петра під вівтарем св. Василія Великого неподалік від могили, де покоїться Папа Іван XXIII. Св. Йосафат – єдиний святий, пам'ять якого поминає вся Католицька Церква. [із статті Патріаршого паломницького центру УГКЦ]

Всі помешкання у самому місті були зайняті обслугою тих батерій, а нам треба було тут заночувати, ми мусли піти до передмістя за озером.

Ми переходили біля церкви, яка була відчинена, бо німецькі вояки зробили в ній склад здобутих «на москалях» крісів. Я вступив на хвилину до церкви, яка зробила на мене враження греко-католицької.

Вийшовши з церкви, ми пішли в напрямі згаданого передмістя. Перейшли міст над рікою, яка впадає до озера, та вступили до першої хати ліворуч від вулиці. Там ми зустріли двох стареньких людей: Еміліяна Радомінського у віці близько 70 літ та його жінку. Привітавшись з господарями, я запитав їх українською мовою, чи є у них вільна кімната, щоб переночувати. Радомінський подивився зі здивуванням на мене та запитав мене: «А ви звідки?». Дали відповідь, що ми галичани, запросив нас у кімнату, де ми поскидали свої наплечники, що були доволі тяжкі. Мої товариші пішли негайно назад до міста, бо хотіли дещо купити, а я залишився з господарями та почав з ними розмову. В розмові дознався від Радомінського, що він був колись уніятим, але під московським терором мусли перейти на православ'я.

Господиня обирала при нашій розмові бараболу. Я попросив її, щоб зварила і для нас бараболі на вечерю і дав їй загірті м'ясні консерви.

Вечері повернулися Слівінський і Кагане з міста й ми засіли до вечері, що її приготувала нам господиня. Перед вечерю я вийняв з наплечника пляшку з ромом, ми випили по чарці і подали по чарці нашим господарям, які сиділи біля нас. Радомінському після другої чи третьої чарки розв'язався язик і він почав казати так:

— Чи ви бачили в місті нашу церкву? Церква ця була колись уніятською оо. Василіян, і в ній на престолі у скляній домовині стояли мощі св. Йосафата, що їх спровадив був до Білої якийсь князь Радзівіл. Домовина була вистелена червоним оксамитом, а святий Йосафат виглядав немовби спав. У 1873 р. змусили нас російські жандарми до переходу на православну віру і тоді вони забрали тіло св. Йосафата з домовиною та занесли до пивниці

під церквою через північну захристію, а вхід до тої пивниці замурували та засипали камінням і землею. Мій батько був муляр і його взяли жандарми до тої роботи. Я носив батькові обід та заліз зі своїм ровесником (тут подав його прізвище) у церкві на хори, звідки ми бачили все, що діялось: ми бачили, як брали домовину з вівтаря та через північну захристію понесли в підвалля церкви, де св. Йосафат і досі спочиває.

Почувши ці слова, ми поглянули зі здивуванням один на одного, а Слівінський сказав до мене німецькою так:

— Дорку, це для вас, греко-католиків, дуже важне, поцікався цією справою.

Я витягнув негайно свою нотатку та записав докладну адресу господаря і ціле його оповідання. Він перелякався, на що я все те записую, та просив мене, щоб я його не посадив часом до тюрми. Я заспокоїв його і сказав, що мене цікавить ця справа, бо я є греко-католиком, себто уніятим, і запевнив, що йому не впаде і волосок з голови за те, що він нам оповів.

Другого дня, а була це неділя, ми вишукали вантажне авто, яке мало їхати дорогою через Івангород до Люблина, і його комендант згодився взяти нас зі собою. Ми вернулись зараз до Радомінських, забрали свої наплечники, попрощалися з господарями і пустилися в дальшу дорогу. На відхіднім сказав я Радомінському, що після війни приїду до нього та підемо в церкву подивитися за св. Йосафатом.

По кількох днях подорожі залізницею, ми доїхали щасливо до свого полку. Я отримав направлення до першої запасної сотні в с. Баранд. Там я став шукати нагоди, щоб дістатися в якийсь спосіб до Львова та передати вістку про св. мощі до Митрополічої Консistorії, де я сподівався знайти зацікавлення тою справою.

Нагода прийшла по кількох днях. У кошовім приказі появилось розпорядження команди коша, що перша запасна сотня має вислати 14 людей по тран-

спорт рекрутів до Бродів. Я зрадів тим приказом немало, бо подумав собі, що зможу по дорозі полагодити справу святих мощів у Львові та відвідати в Ожидові своїх родичів, від яких уже більше як рік не мав ніякої вістки через московську інвазію. Я пішов негайно до коменданта сотні капітана Гепперта Рудольфа, оголосив свою охоту до цієї їзди та просив його, щоб мене призначив до цієї їзди, бо я маю у Львові полагодити багато справ і хочу відвідати свої рідні сторони. Він погодився.

Отримавши від нього до рук письмовий приказ на подорож, я вибрав з-поміж мужви сотні 14 людей з Золочівщини та Бродівщини і пустився з ними в дорогу. До Львова ми приїхали залізницею третього дня рано біля 7-ої години. Відїзд до Бродів був призначений на 2-у годину пополудні.

Я залишив своїх людей на головному двірці і сам пішов до Митрополічої Консistorії при площі св. Юра, до бл. п. Крилошанина Миколи Чапельського, якого я знав особисто з-перед війни. Знайшов його помешкання, застукав у двері та сказав служниці, що я мушу бачитися з отцем каноніком зараз же в дуже важливій справі, і подав свою візитівку. По кількох хвилинах вийшов о. Чапельський та запросив мене до свого кабінету. Я приступив відразу до справи та став йому розповідати про святи мощі і просив його, щоб він з а й н я в с я дальшою їх

долею, бо я боюся, щоб Слівінський не дав знати про св. мощі своєму архієпископові, який міг би забрати їх до свого костелу.

Крилошанин Чапельський вислухав мого оповідання і вкінці заявив мені так: «Вам певно відомо, що Митрополита москалі вивезли у глибину Росії. Ми маємо тепер дуже багато клопоту з управою цілої дієцезії. Може б ви потрудилися до оо. Василіян на Жовківську? Вони цією справою повинні б зайнятись».

Не маючи багато вільного часу, попрощався з о. Крилошанином та пішов просто на Жовківську до оо. Василіян. Я задзвонив на фірті та сказав черговому ченцеві, що мушу бачитися в одній дуже важній справі з о. ігуменом, чи з о. протоігуменом Філясом. Чернець з якимсь недовір'ям прийняв мою заяву, пішов до о. ігумена, вернувся по хвилині назад і запитав, чи не міг би я сказати, що то за така важлива справа. Я йому відповів коротко, що тут ідеться про мощі св. Йосафата. Він пішов знову до о. ігумена і за хвилину відчинив фірту та запросив мене до розмовниці, в якій на мене чекав вже о. ігумен.

Я представився, показав на доказ свою виказку і почав розповідати про свій побут у Білій Підляській та про віднайдення мощів св. Йосафата. О. ігумен, почувши перші слова мого оповідання, зробив великі очі, перепросив мене та звернувся до ченця фіртянина словами:

— Брате, покличете всіх отців, хай слухають усі.

За хвилину з'явилося у розмовниці кільканадцять отців, з яких один тримав у руках зшиток у синіх окладинках. О. ігумен попросив мене, щоб я почав оповідання про віднайдення св. мощів з самого початку. **Продовження на 5 стор. ▼**

БІОГРАФІЧНА НОТАТКА

Федір Заяць народився в Ожидові коло Олеська в родині дяковчителя, дня 14 березня 1886 р. Закінчивши школу в Ожидові й Золочеві та учительський семінар у Сокалі (1907 р.), починає вчителювання в галицьких селах. В часі світової війни, 1914–1918 рр., служив поручником, а в УГА та в армії УНР займається військовим постачанням. Зрештою, працює учителем: в Жукові, Вишнівчику, Кутах, Соколівці, Ремезівці, Віціні (до 1938 р.); в часі світової війни 1939–1945 рр. – у Золочеві. Виїхавши на еміграцію, продовжує вчительське діло в Карльсфельді, Міттенвальді, а згодом в Америці: в Ланкастері та Бафало. Крім того організовує церковні і учительські хори, бере участь у громадському житті. Пише статті на різні теми в «Голосі Спасителя», «Світлі», «Шляху», «Америці», поширюючи знання і культ св. Йосафата, якого є щирим почитателем. Перебуваючи в Міттенвальді видає, в межах тодішніх можливостей, брошуру, яку тут передруковуємо. Займався устійненням ікони св. Йосафата. Помирає в Бафало (ЗДА) у березні 1954 р. Його дочка Оксана Бережницька переймає по батьковій частку мощів св. Йосафата та глибоко пошану до Святого.

СВЯТИЙ ЙОСАФАТ У МОЄМУ ЖИТТІ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Я став наново розповідати, а отець, який тримав у руках згаданий зшиток, почав моє оповідання записувати-стенографувати. Цей зшиток мусить бути в архіві оо. Василян у Львові і з нього можна б ще перевірити ідентичність сьгоднішнього мого опису.

Закінчивши оповідання та подавши докладну адресу Радомінського, я попрощався з оо. Василянами і попросив ще раз, щоб вони справи не відклали, бо може їх випередити хтось інший. І пустився швидко в дорогу

до головного двірця, де чекали на мене мої люди.

Щойно по війні в 1923 р., будучи управителем школи в Підлисі, я дізнався від о. декана Євгена Давидовича з Ожидова, що у Львові вийшов журнал «Богословія» під редакцією о. д-ра Йосифа Сліпого, в якому поміщений опис віднайдення мощів св. Йосафата, опрацьований Преосвященним о. д-ром Йосифом Боцяном. Я попросив тоді в о. Давидовича це число журналу і прочитав опис віднайдення та розпізнання св. мощів.

Хотів спростувати, що оо. Василяни дістали вістку про віднайдення святих мощів не від о. Чапельського, але просто від мене, та з огляду на особу автора того опису залишив ту справу на пізніше.

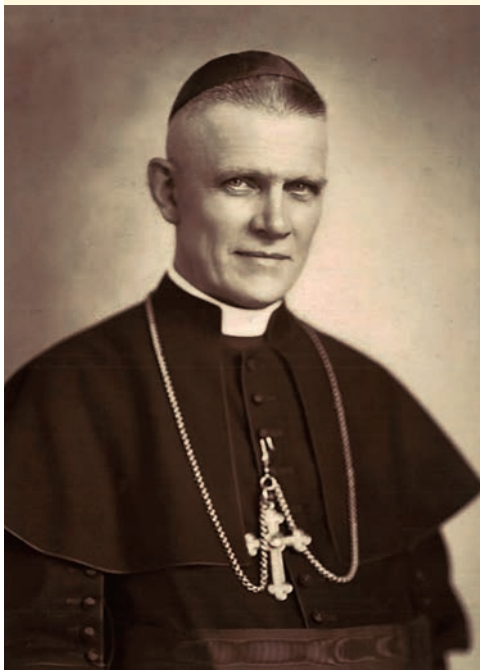
Як виходило з того опису, то до Білої поїхав у 1915 р. о. Демчук ЧСВВ і за вказівками, поданими мною і Радомінським, відкопав св. мощі, що їх у 1916 р. перевіз до Відня. Там по повероті Ексц. Митрополита Андрія з вигнання й відбулося канонічне розпізнання автентичності святих мощів.

У виданнях «Місіонаря», в Жовкві, були також не раз згадки про віднайдення св. мощів. Але чомусь у тих згадках та описах поминали мою участь у віднайденні св. мощів і не згадували, що то я подав про це вістку оо. Василянам при Жовківській у Львові в 1915 р. Щоб ту, для нас, українців, католиків, важливу подію передати до відома наступним поколінням так, як вона відбулася, зробив я ще раз цей опис віднайдення мощів св. Йосафата та моєї скромної участі в цій справі.

Подано за: «Місіонар»

ДО МАТЕРІЯЛІВ ПРО ГОЛОД В УКРАЇНІ 1933 РОКУ

(Спомин)

Кардинал Теодор Інніцер, 1875–1955; с-на: Пауля Віч; Віденський єпархіальний архів

людина. Він уже зачав підготовляти пропагандивну акцію й думає звернутись до архієпископа Відня, Й. Ем. Теодора Кардинала Інніцера з проханням, щоб він своїм авторитетом очолював рятункову акцію...

Це виглядало мені дивним і трохи ризикованим! Д-р Амменде, протестант, знаний німецький націоналіст, експонент Берліна і... австрійський католицький Архієпископ і Кардинал, в цьому часі зайнятий всеціло Всенімецьким Католицьким З'їздом у Відні, в якому німецький уряд Гітлера заборонив німцям з Райху брати участь! Як це звести докупи, що на це скаже австрійський уряд?

Заки я приїхав до Відня, у віденських католицьких й інших часописах вже появилися перші вістки про нечуваний голод у советській Україні. Д-ра Амменде я застав у розгарі пропагандивної праці для рятукової акції, яку закріпив на велику скалю і якій віддав цілий апарат Конгресу Національних Меншин.

Місяць минув на переговорах з о. Кардиналом, представниками усіх віденських національних та конфесійних груп, перепискою з Рятунковими Комітетами, які тоді зорганізовано у Львові, Варшаві, Празі, Чернівцях, Букарешті. Вкінці зорганізовано віденський Рятунковий Комітет під головуством Й. Ем. Кардинала д-ра Інніцера, який прийняв назву «Internationales und überkonfessionelles Hilfskomitee für die Hungergebiete in der Sowjetunion». Членами його були представники усіх віденських національностей та віровизнань.

16 жовтня 1933 р. відбулося в архієпископській палаті перше засідання Комітету. Й. Ем. Кардинал теплими, як завжди

з серця пливучими словами привітав приєднаних та висказав свою радість, що на його заклик усі явилися. Підчеркнув, що це хіба перший раз в цій салі зібрались під проводом католицького єпископа представники усіх віденських конфесій. Та грізний час цього вимагає. Те, що діється в советській Україні, це грізне мemento для усіх націй і віруючих в Бога людей. Факту, що на плідній українській землі гинуть з голоду мільйони людей, не можна ні заперечити ні замовчати. Обов'язком усіх, якої нації чи віри вони не були б, було з'єднатись, щоб прийти з поміччю жертвам нечуваної в Європі катастрофи. А в першу чергу обов'язаний до цього Відень. Це буде доброю нагодою показати свою вдячність нащадкам тих українських козаків, що тому 250 літ своєю відсіччю врятували Відень від турецької навали!

Представник українців виголосив реферат про голодову катастрофу в Україні, її причини та жахливі розміри. Д-р Амменде доповнив цей реферат фактами і зізнаннями очевидців, які недавно приїхали з України. Далше порішено звернутись із закликом про поміч до австрійського громадянства, поручено д-ру Амменде звернутись до советського посольства у Відні, щоб виклопотало дозвіл посилати харчові пакети, одіж та гроші на подані Комітетом адреси в Україні. З великим зацікавленням вислухано жидівського представника, надрабіна д-ра Фойхтванґа, який змалював страшний образ нужди й голоду, що його терпить жидівське населення в Україні. Показалось, що жиди є в постійному контакті зі своїми земляками в Україні, та що вже раніше зорганізували у Відні свій Комітет.

Порішено усі пожертви пересилати на конто Австрійського Червоного Хреста у Відні та зв'язатись з Міжнародним Хрестом у Женеві, який повинен

прийти з своєю поміччю. Д-рові Амменде поручено нав'язати зв'язок з заграцією та вести пропаганду в усіх європейських країнах. Вкінці прийнято внесення д-ра Фойхтванґа, що в разі, як не було б можливо висилати поміч в Україну за посередництвом віденського советського посольства, жидівський Комітет дає до розпорядимости свій апарат. Усі ним висилані гроші через советський «Торгсин» доходять і Комітет дістає посвідки отримання з власноручним підписом адресата. Тільки треба подати точні й певні адреси. Цим закінчилось це дуже цікаве зібрання віденського Комітету.

Д-р Амменде дуже зручно виконав дане йому доручення вести пропаганду, бо як секретар Конгресу Національних Меншин мав у всіх європейських країнах своїх співробітників і кількох талановитих журналістів з різних емігрантів. Не було тижня, щоб у віденських часописах не появлялись статті на тему голоду в Україні, заклики самого Й. Ем. Кардинала й Комітету, видавано бюлетень про положення в Україні та розсилано його по всіх європейських країнах, а то і поза Європу. Д-р Амменде відбув першу пресову конференцію, на якій були заступлені представники майже всіх віденських часописів, без різниці світогляду, крім комуністичного «Абенду».

Много причинилась до цього успіху в пресі участь жидів в Комітеті, бо крім трьох католицьких часописів і ще одного австрійського національного щоденника вся віденська преса (30 щоденників і тижневиків) була тоді в жидівських руках. На заклик Комітету напливали пожертви, для голодуючих з Австрії, а згодом також із загралиці, головно з Німеччини, Голландії, Угорщини, Югославії, від тамошніх емігрантів, що мали рідню в Україні. Та кому їх посилати?

Продовження на 6 стор. ▼

Було це в часі літніх ферій 1933 р. Липень, найбільш гарячий місяць у Відні, коли кожний, хто тільки зможе, втікає з розпаленого спекою міста на села, в гори, над озера, щоб відпочити після цілорічної праці.

Я перебував тоді в Східному Тиролі. Тут найшов мене мій віденський знакомий д-р Евальд Амменде. Він ніколи не мав часу на відпочинок. Німецький емігрант з Естонії, талановитий журналіст, організатор і головний секретар Конгресу Європейських Національних Меншин, що мав від літ осідок у Відні й кожного року скликав представників національних меншин на конгреси, які відбувалися в державах, де жили ці меншини. Саме перед роком відбувся такий конгрес у Відні, де я виступав як представник українців і звідси наше знайомство.

Д-р Е. Амменде найшов мене і взивав негайно приїхати до Відня. В пильному листі подав мені в яскравих красках дані про голодову катастрофу в Україні, радився, що робити, бо мовчати на це не може ніяка культурна

ДО МАТЕРІАЛІВ ПРО ГОЛОД В УКРАЇНІ 1933 РОКУ (Спомин)

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Спершу Комітет мав дуже мало адрес. Крім кількох священничих родин, поданих емігрантами в Югославії, були тільки адреси поодиноких наших людей від Митрополита Андрея Шептицького та від наших Рятункових Комітетів у Львові та Варшаві. Та згодом почали масово приходити листи з України. Бог знає, як ці нещасні довідались про цю акцію. Думаю, що через жидів, бо приходили від німецьких колоністів з місцевостей, заселених і жидами. Малограмотні, своєю простотою зворушуючі письма, на грубій, часто пакунковім папері писані, адресовані до Й. Ем. Кардинала, нероз просто три слова: «Кардинал Юніца, Вена!». Подавали цілі списки голодуючих родин, німецьких та українських.

Та більше праці, чим з пересилкою грошей, які переказувано до жидівської «Руссландсгільфе», було з листуванням. На руки о. Кардинала приходило безліч письм з подякою за цю благородну акцію, то з різними порадами й запитам. Було й декілька письм від німецьких колоністів з Поділля, диктованих місцевою советською владою, в яких вони заявляли, що підмогу з обуренням відкидають, бо ніякого голоду в них немає, а гроші радять роздати голодуючим робітникам у Відні...

Видно, що ця акція була великим ударом для большевиків, які думали, що брехні, поширювані по світі французьким політиком Ерїо на їх користь, очищать їх від усіх замітів проти їхнього кривавого режиму в Україні. Щоб понизити авторитет о. Кардинала та надати його чисто харитативній акції політичну закрутку, а разом обвинувачити Ватикан, московська «Правда» напечатала огидну статтю про величезні суми із церковних збірок в Римі, які Ватикан «злупотребляє» на політичні цілі, м. ін., на цю акцію Кардинала Інніцера. [...]

Та не тільки большевиків заболів діймаючо протест Й. Ем. Кардинала проти народовбивства в Україні, але, на велике диво, і цих москалів, що самі були ворогами большевиків. Й. Ем. Кардинал дістав листа з закидом, що він не визнається в історії... у своїх закликах говорить про Україну, а прецінь ніякої України не було і немає! Таке писав католицький російський священник князь Волконській...

Коли діяльність віденського Комітету набрала в світі такого розголосу і стрінулася з великою симпатією українців в Краю та де вони не жили б, Комітет рішив скликати конференцію краєвих делегатів з частю тих чужинців, які цією акцією цікавляться. Була спершу гадка, відбути цю конференцію в Празі. Та прийшли інформації, що чеське правительство держиться засади, не дразнити

С-на відзнята віденським інженером Александром Вінербергером у 1933 р. в Україні. Копію зроблено на основі оригіналу в єпархіальному архіві Відня ген. вікарієм Ординаріату для вірних Східних католицьких Церков в Австрії отцем Юрієм Коласою та надано Укрінформу

большевиків. Польща лежала задалеко, а впрочім польські часописи відносились до цієї акції холодно та промовчували факт голодової катастрофи. Отже порішено відбути цю конференцію таки у Відні.

Вона відбулась дня 16 грудня 1933 року в віденській архієпископській палаті. [...] Народи відбувались два дні. Дебатовано головню над тим, як поширити пропаганду цієї акції на всі європейські країни і за океаном і цим способом освідомлювати народи перед загрозою комунізму. Й. Ем. Кардинал Інніцер звернувся був вже раніше листом до президента Ліги Націй, п. Мовінкля в Женеві, і президент Мовінкль може й тому так гаряче заступався за цією справою на засіданні Ради Ліги 30.9.1933 р. в Женеві. Стрінувся одначе з сильною опозицією представника Франції та інших союзників советів. Французький міністер Ерїо, лідер республіканців, що їздив того року у відвідини до советів і був два дні в Києві на устроєних на його честь бенкетах, заявив, що французьку опінію зле поінформували відносно нужди на українських землях, ніякого голоду там немає! Рада Ліги передала цю справу Міжнародному Червоному Хрестові. Цей в письмі до Комітету недвозначно потвердив факт голодової катастрофи в Україні, та не міг нічого вдіяти, бо советський уряд заперечував факт голоду і не дозволив на висилку рятункових колон Червоного Хреста.

Д-р Амменде заступав гадку, що рятуюнок голодуючим може принести не якась харитативна організація, але акція поширена на цілий світ! Вона могла б спонукати такі країни, як напр. Південну Америку, де пшеницею отоплюють, або кидають її в море, не маючи змоги її за добру ціну експортувати, вивозити її в Україну. По довшій дебаті поручено д-ру Амменде на пропаганду цієї задуманої сві-

тової акції. Уся вага і значіння цієї конференції лежала в тому, що освідомлено її учасників щодо цієї рятункової акції та що нав'язано особистий контакт з представниками харитативних організацій, які в своїх кругах багато причинились до успіхів цієї акції.

Після нарад делегатів відбув д-р Амменде велику пресову конференцію, на якій були заступлені представники не тільки віденської преси, але й усіх заграничних пресових агенцій. Промова д-ра Амменде та свідоцтва, які він навів на ствердження факту голодової катастрофи в Україні, де мільйони людей не то що не доїдають, а гинуть страшною голодовою смертю, зробив на приявних потрясаюче вражіння. На залі роздавано нововидану брошуру д-ра Амменде: «Гунгеркатастрофе ін дер Україне».

Цілий наступний 1934 рік проходив у завзятій праці над поширенням рятункової і протестаційної акції в цілому світі. Ця праця не була даремною. Не було в світі культурної країни, де не відзивалися б голоси чи то протесту, чи співчуття з українцями. Весною і літом 1934 року об'їхав д-р Амменде Англію, Канаду, Америку. Йому пощастило позискати для пропаганди великий американський пресовий концерн, здається Геарста, який розголосив цю справу в Америці. Редактор півофіційної віденської «Райхспост», д-р Фридрих Фундер, сталий кореспондент англійської преси, надав їй розголосу в англійських, головню католицьких часописах в Англії та Австралії. Не диво тому, що на адресу Комітету приходили раз-у-раз письма із запитам, проханнями про інформації, навіть з далеких Індій було прохання прислати освідомлюючу літературу, щоб заздалегідь рятуватись перед загрозою комунізму, який видає такі плоди!

Неоцінену прислугу зробив віденському Комітетові один австрійський інженер, Отто Александер (псевдонім), який, після 20-літнього побуту в Росії, вернувся додому і привіз з собою неоціненої вартости документи: оригінальні світлини з життя і смерти голодуючих, головню із столиці України, Харкова. Малім апаратом Ляйка робив незамітно фільми мініятурної форми і привіз їх щасливо до Відня. Було їх з 50! Щоденне життя в Харкові, товпи людей перед порожніми або закритими крамницями, їзда трамваями, товпи голодуючих селян, що тягнуться колонами до міста, матерей, що безрадно сидять по вулицях та держать на руках умираючі немовлята, трупи по вулицях, на які проходять, привичні до таких сцен, не звертають ніякої уваги, фото одного селянина, що 5 днів конав з голоду під вікнами цього інженера, прочищення вулиць від трупів міською сторожею, вози повні кістяків, масові гроби за містом, а то й в самому місті. Була і світлина з харківського міського парку з написом: «Здесь категорічески воспрещается праізвождіть похорони!». Частину цих світлин вдалось опублікувати у виданій австрійською одинокою признаною організацією «Фатерлендіше Фронт» та на протест советського посла скоро її сконфісковано.

Кілька місяців їздив інж. Отто Александер з докладами по Австрії та Німеччині, висвітлюючи свої фільми як незбитий доказ цього, що діється в Україні. Його світлини скоро показали і в заграничних часописах. Не даром так лютилися і кричали совети, та факту голоду не могли заперечити!

І в цьому лежить головна заслуга віденського Рятункового Комітету. Не в матеріальній допомозі голодуючим, бо що це значили ці хочби сотки тисяч шілінгів, що їх пересилано через «Торгсин», а в пропагандивним висвітленні політичних відносин в Україні, які привели до цієї нечуваної катастрофи і стали грізною пересторогою для мільйонів вільних людей, доброї волі і здорового розуму, щоб могли забезпечитись перед цією небезпекою, яку несе світові воюючий комунізм.

В цьому році обходять українці по всьому світі 20-ту річницю голодової катастрофи в Україні. Налезало б при цих обходах згадати добрим словом і віденський Рятунковий Комітет, що не був в суті речі українським, а одначе, завдяки доброзичливості віденського архієпископа, Й. Ем. Теодора Кардинала Інніцера, та неоціненій діяльності німецького емігранта, д-ра Евальда Амменде, здобув в історії тих сумних років справді дуже великі заслуги.

З архіву Апостольського екзархату в Мюнхені, автор статті: З. П.

У ПАМ'ЯТЬ ПРО КАРДИНАЛА ТЕОДОРА ІННІЦЕРА

В Архієпископському палаці у Відні 12 листопада відбулося урочисте відкриття меморіальної дошки в пам'ять про допомогу архієпископа Віденського, кардинала Теодора Інніцера жертвам Голодомору в Україні. Про це кореспондентіві Укрінформу повідомив генеральний вікарій Ординаріату для вірних усіх Східних католицьких Церков в Австрії отець Юрій Коласа.

«12 листопада на запрошення архієпископа Відня, кардинала Крістофа Шьонборна відбулася урочиста академія з нагоди відкриття пам'ятної дошки, вшановуючи кардинала Теодора Інніцера та його роль у допомозі жертвам Голодомору у 1932–1933 роках. У 1933 році кардинал Інніцер був одним з тих небагатьох, хто активно підніс свій голос на захист жертв Голодомору, і не лише словами, а й діями, створивши між-

народну та міжконфесійну організацію з допомоги постраждалим від голоду» – зазначив о. Коласа.

Згідно з особистим рішенням кардинала Шьонборна, пам'ятна дошка розміщена у приміщенні Архієпископського палацу біля парадного входу. Як повідомив о. Коласа, вона зроблена з каменю та має круглу форму, нагадуючи жорна. Її текст говорить про заклик кардинала Теодора Інніцера від 16 жовтня 1933 р.

про допомогу жертвам Голодомору 1932–1933 рр. та застосування з його ініціативи «Міжконфесійного і міжнародного комітету допомоги територіям Радянського Союзу, що постраждали від голоду». Також на дошці міститься число «163», яке буквально означає приблизну кількість зернин в 5 колосках, а в глибшому розумінні – вартість людського життя (відповідно до т. зв. закону про 5 колосків).

Дизайнером пам'ятної

дошки став український архітектор Ростислав Бортник, автор присвяченого Голодомору мистецького проекту «163». При цьому, важливим є те, що в німецькомовному тексті дошки згадується слово «Hungermord» [вбивство голодом] та «Holodomor» – як чітке свідчення штучної природи спровокованого радянським режимом голоду. Справа в тому, що до його написання долучалися різні історики і деякими з них на певному етапі пропонувалося вживати радянське визначення, як нібито це було «стихийне лихо» – «Hungerkatastrophe» [Голодова катастрофа].

«І велика заслуга як в самому відкритті дошки, так і згадці на ній слова «Голодомор», належить кардиналу

Крістофу Шьонборну. Після тривалих дискусій та певної перестороги з боку окремих істориків, він особисто наполіг на тому, щоб це слово було згадано та викарбувано на камені», – зазначив о. Юрій Коласа.

Укрінформ

Пікет біля резиденції патріарха РПЦ Пімена. В центрі отці Ярослав Лєсів та Михайло Низькогус

Врешті нами зацікавилася, як можна було сподіватись, і офіційна преса. «Московські новості» надрукували коротенький репортаж молоді журналістки Марини Вдовіної. Відтепер про українських греко-католиків все частіше можна довідатись із сторінок преси, поки що найбільшого неформальної: «Громадянське даєстіноство», «Експрес хроніка», «Громадянській референдум», «Демократічний союз», «Вестник християнско-во Інформцентра».

В 31 номері «Московських новостей» з'являється стаття «Два мненія» [«Два погляди»]. Як видно із заголовка, побудований допис на контраргументах двох авторів. Один із них – представник

партапаратного клану і мислення – трактує УГКЦ в дусі традиційної радянської фальсифікації. Тим часом московський науковець Сергій Філатов, його опонент, дає обґрунтовану відсіч псевдонауковим випадкам служителя державної Церкви.

Також і священники Істинної Російської Православної Церкви не тільки співчують нам, але й стоять з нами в пікеті. Виступають у наш захист на мітингах, подають інформацію про нашу Церкву в свою пресу.

Трагічні події на світовій політичній арені знаходять відгомін в серцях українських греко-католиків, наших пікетчиків. Після кривавого погрому 4-го червня на міській площі Тянь-ань-Мін в Пекіні, вчиненого комуніс-

тами над безборонними демонстрантами демократами, громада наших вірних відправляє перед китайським посольством панахиду за полеглих. Пекінці не християни, загинули швидше за все були атеїстами, однак вони полягли в боротьбі за людські права. Значить обов'язок християн скласти за них Божі молитви.

В липні наша громада влаштовує торжественний похід до стін Данилівського монастиря, де організує відправу за невинно страченою в роки революції царську сім'ю. Царат ніколи не був прихильним до України, не приносив Україні нічого доброго. Але дике знищення безборонних людей, тим більше хворих дітей царської сім'ї, абсолютно віддалених від політики, в душі кожного християнина викликає обурення та жаль. Цей настрій і відчувається в нашому заупокійному богослужінні.

Згодом – пікет перед резиденцією «його величності» Пімена. До нас виходять представники духовенства. Наскрізь упереджені, неприязні. Але з нами наш «штатний» фотограф Андрій Ковальов та й ще дехто з кореспондентів, тому й доводиться зважати...

Чернечий одяг монахинь притягає до себе загальну

увагу, фотографують нас безперервно. Більше всього зупиняються біля молоденької монахині. Бідну дівчину замучують питаннями, у більшості безглуздими, примітивними, на кшталт: як може молода дівчина повністю зректися земських утіх? Ну, ті літні, що стоять поруч – то нехай, але для чого нехтувати молодістю?

Сестричка працює медсестрою в реанімаційному відділенні туберкульозної лікарні, де під час чергування трапляються по два, а то й більше смертних випадків. І я думаю, що тим нещасним жертвам недуги легше відходити з цього ненайкращого зі світів на руках саме сестри, променючої добротою, любов'ю до ближнього та християнським всепрощенням. Достеменно переконана, що відродження релігії відбудеться і завдяки численним чернечим згромадженням з їх благородною місією нести у світ розраду та допомогу страждучим...

Оскільки про ланцюгову голодівку постійно інформує «Свобода», всі наші земляки: чи ті, хто живе тут, у Москві, чи хто приїжджає по справах сюди, або й просто приїхав, намагаються приділити нам хоч якусь дециму уваги. Спілкування з нами для них – ніби ковток свіжого рідного

українського повітря. Нас просять національну символіку, цікавляться подіями в Галичині. З релігійної тематики розмова переходить на історичну, політичну. Утворюються окремі групи, що дискутують вже незалежно від нас.

Серпень проходить більш-менш спокійно, якщо можна вважати спокоєм шестигодинні безнастанні суперечки чи роз'яснювання, стоячи з плакатом в руках. Але ніхто нас не проганяє, і за те Слава Богу.

З'їзд депутатів не приніс сподіваного результату. В душу закрадається думка, що наше перебування в Москві може продовжитися аж до від'їзду Горбачова до Риму...

Що ж, якщо потрібно, постоїмо. Тільки б не втратити шансу на перемогу розпочатого владиками заходу. Господи, до Тебе шлемо благання! Допоможи! (далі буде)

Ярослава Людкевич (каралася в радянських концтаборах в роках 1949–1956, на заслання з 1956 по 1966 р.)

НОБЕЛІВСЬКА ЛАУРЕАТКА ОЛЬГА ТОКАРЧУК СОЛІДАРНА З УКРАЇНЦЯМИ В ПОЛЬЩІ

Ольга Токарчук – польська письменниця, есеїстка, автор сценаріїв, поетеса, психологиня. Письменниця народилася в місті Сулехові на заході Польщі в родині вихідців з України. 10 жовтня Шведська королівська академія наук нагородила Ольгу Токарчук Нобелівською премією з літератури за 2018 рік. Її назвали провідною польською романісткою свого покоління. Премію присудили за «описову уяву, що з енциклопедичною пристрасстю показує перетин меж як форми життя». Про реакцію польської інтелектуальної спільноти на присудження премії Токарчук «Еспресо» розповіла польська журналістка Ізабелла Хруслінська.

У Польщі є дві реакції на Нобелівську премію для Ольги Токарчук. Домінують дві думки: перша – за її літературний талант, зокрема книжку «Якубові книги»; друга – за її громадські дуже чіткі ліберальні погляди. У Польщі про Ольгу Токарчук говорять, що вона не боїться говорити про свої погляди. А це в світі дуже важли-

во. Я бачила в українських ЗМІ наголос на те, що вона українка, хоч це і прекрасно, однак Ольга Токарчук не є україною. У неї українсько-польське коріння. Натомість, думаю, ці коріння дають їй додаткову чутливість на питання толерантності. Вона реагує дуже різко на всі прояви національної ненависті, расизму тощо.

Ольга Токарчук має дуже гарні відносини з Оксаною Забужко. Крім цього, обидві письменниці часто виступають разом, а об'єднують їх спільний погляд на світ: Оксана Забужко запрошувала Ольгу Токарчук минулого року на Книжковий арсенал, де у них відбулася дуже цікава розмова. У травні цього року обидві письменниці прийняли запрошення польських активістів і Об'єднання українців Польщі з Перемишля й мали неймовірно цікавий вечір у Народному домі. Це важливо для української аудиторії, бо присутність Ольги Токарчук і її потужний меседж, який пролунав під час вечору – це вираз солідарності з українцями Польщі, які перебувають у дуже складній ситуації з часу виборів 2015 року. Нагадаємо,

Ольга Токарчук отримала Нобелівську премію з літератури за 2018 рік. С-на з персональної інтернетсторінки нагородженої

зокрема, атаки на релігійну ходу в червні 2016 року польських націоналістів.

Додамо, що Ольга Токарчук є задекларованою феміністкою. Ось що сама авторка каже про своє ставлення до «європейськості»: «Це ідеї демократії, прав людини, емансипації жінок, опіки в суспільстві над найслабшими, визначна роль культури, толерантність та відкритість до інших». Я думаю, що, звісно не безпосередньо, але творчість Ольги Токарчук сильно віддзеркалює ці погляди та підхід до світу.

Додамо, що політики з партії «Право і справедливість», а також особисто

міністр культури, не задоволені тим, що премію отримала Токарчук. Вони останні 4 роки намагалися заперечувати її статус однієї з найкращих письменниць світу, а також атакували її через громадянську позицію, ліберальні та опозиційні погляди. Польське суспільство настільки поляризовано, що навіть найбільш важлива для світу літературна премія Нобеля викликає палкі дискусії. Я їй дякую особисто не тільки за її книжки, але і за чітку позицію та оцінки. А також за зацікавленість ситуацією в Україні та польсько-українськими відносинами.

«Еспресо»

XI

ВДІВЦІ. ЯК ЖИТИ ДАЛІ БЕЗ КОХАНОЇ ЛЮДИНИ?

с. Нове Брусно, Любачівщина, Закарпаття.
С-на ілюстративна Мирослава Іванека

Немає нічого дивного в тому, що ми тужимо за тими, хто пішов. Усвідомлення того, що це назавжди іноді може тривати місяцями. Важко пережити перші тижні, коли заперечуємо факт втрати. Однак приходить той момент, коли треба просто змиритись і визнати: коханої людини уже немає тут поруч, а я мушу навчи-

тись жити у цій приголомшливій самотності, в якій ніхто не зможе насправді допомогти і бути настільки близько, як був чоловік чи дружина. Не дивно, що на момент прийняття незворотності трагедії проникає настільки глибоко, що відчуваємо біль, який провадить до відчаю: «Я ніколи не зможу з цим змиритися».

Коли втрачаємо дорогих нам людей, то серце сповнюється смутком. Але коли це кохана людина, то весь наш світ руйнується, а життя починає здаватися безсмысленим. Як оплакувати рідну душу і як жити без неї?

СИЛА СЛІЗ

Зважся на те, щоби викричати свій біль. Людям, які можуть вислухати, а також Богові. Як псалмопівець, не бійся сказати Господеві, як тобі боляче і важко. Важливо проаналізувати і виразити свої емоції, які здавлюють. Важливо плакати, очищаючи себе від страху перед майбутнім, від почуття самотності, відчуття ампутації половини себе, від думок про помилки і те, чого не встигли зробити разом, від страшно порожнечі самоти, особливо ввечері.

Плач! І не тільки наодинці, але з тими, хто розуміє, що ці сльози – коштовні: «Добре бачать ті очі, що пла-

кали». Бо так починається жалоба, яка не є забуванням, а перетворенням стосунків із тим, хто пішов.

Самотність все одно буде. Відсутність фізичної близькості величезна. Підтримка близьких не допоможе сповнити пустку. Однак іноді досвід чужих людей, які пережили подібне, може допомогти. Тому варто постукати у двері нових знайомих, які змогли би допомогти. У той час, коли ще складно прийняти своє вдівство, багато людей не хочуть робити цей крок, боячись потрапити в гетто стражданих. Потім вони замикаються в самотності, від якої хочуть врятуватися.

ПЛІД ЖАЛОБИ

До цього всього додається почуття непотрібності. Однак час жалоби може бути також плідним часом. По-новому можеш відкрити ті риси, за які любив свого подруга. По-новому глянути на вашу спільну духовну спадщину, яку слід передати дітям чи внукам. Дехто продовжує соціальну чи харитативну діяльність померлого подруга.

Безумовно, молитва за того, хто пішов, також приносить плоди, як для того, хто молиться, так і для того, за кого моляться. Для деякого втрата подруга – початок особливої духовної дороги, віднайдення себе в Бозі. Велика любов, розбита смертю, знаходить сенс лише через Божу благодать. У світлі Божої радості можемо віднайти спокій, а також утішення з того, що чоловік чи дружина уже разом з Богом.

Адаптація Тетяни Трачук,
«ДивенСвіт»

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібні скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5